

Єднаймося в Просвіті!

Я є «Просвіта»,
яка вивела тебе
і виводить інших
з нетрів темряви
і неволі духа.
Поможи доброму ділу!

Із Заповідей просвітянину,
1926 р.

46 (672)
16 листопада
2017 р.

Тижневик «Галицька Просвіта» * Засновник – Івано-Франківське ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка * Свідоцтво – ІФ № 521 від 15.06.2004 р. * Шеф-редактор – Степан Волковецький * Головний редактор – Богдан Вівчар * Літературний редактор – Ірина Шумада * Верстка – Ірина Галаса * Друк – КП фірма «ЛІК» * Тираж – 2000 примірників * Замовлення – № 1049 * Наша адреса: 76018, м. Івано-Франківськ, вул. М. Грушевського, 18 * тел. (0342) 75-05-86, * тел./факс (0342) 53-38-67 * e-mail: oblasna-prosvita@ukr.net * http://uaprosvita.if.ua/ * Наші реквізити: Р/р 26003300012896 в ПАТ «Ідея Банк» МФО 336310, код 04929075. * За зміст і достовірність інформації у рекламі відповідає рекламодавець * Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій і подає матеріали для дискусії * За точність викладених фактів відповідає автор * Редакція застерігає за собою право редагувати і скорочувати матеріали * Листування з читачами – тільки на сторінках газети

КОЛОНКА РЕДАКТОРА

ХТО КОМУ ВИНЕН...

Кажуть, друзі пізнаються в біді. І це велика правда. Бо тільки тоді відкривається істина словес, запевнень, клятв... І останнім часом ця сентенція проявилася особливо чітко.

Напад Московії і загарбання Криму, війна й окупація Донбасу, загибель тисяч українців справді стали бідой для України. Але Москва діє не лише військовою потугою. Провокативними заявами всіляких жириновських про поділ України між східними і західними сусідами, а ще більше підбурювання шовіністичних сил, напевно добре проплачених, підняло небачену антиукраїнську хвилю не лише на північно-східних теренах, а й в Угорщині, Румунії, Польщі та навіть у Молдові.

Найбільше ж останнім часом в антиукраїнській істерії вправляються поляки. Їхні високопосадовці домовились до того, що українці мають відповісти навіть за Катинь, де енкаведисти розстріляли тисячі польських військових. Для поляків, виявляється, у цій трагедії винна Україна. На той час поневолена, виморена сталінським голодомором і репресіями, убита в соловецьких таборах смерті, розтерзана по Сибірах. І це проголошують ті, хто ще вчора заявляв, що Польща є адвокатом України в Євросоюзі.

А що вже говорити про Угорщину, Румунію, які під приводом несприйняття нашого закону про освіту взяли блокувати будь-які порухи України в ЄС чи до НАТО і за нацьковуванням білокам'яної претендують на статус захисників одноплеменників.

Але хто кому винен? Невже сусіди за Сяном не відчувають вини за багатовікову експансію України? Після знищення ЗУНР під владою Польщі опинились етнічні українські землі, як-то Галичина, Холмщина, Підляшшя, Західна Волинь, Західне Полісся, Посання, Лемківщина. Деякі й донині... А хіба не винні нам за операцію «Вісла», за концтабори для українців – Березу Картузьку і Явожно, в яких замучено тисячі українців?... Назвати ще?... Але ще за президентства Кучми і Качинського ми обопільно прийшли до християнської формули співіснування: «Пробачаємо і просимо пробачення»...

Неприйнятні для нас і претензії сусідів через Карпати. Друга світова війна для українців розпочалася не 1 вересня, а 14 березня 1939-го, коли війська диктатора Хорти потопили в крові новопосталу Карпатську Україну. Не забути і альянс мадярів і румунів з Гітлером, які у складі 29 дивізій і 16 бригад вдерлись на нашу землю, зокрема в Галичину, у 1941-му... Та ми простили.

На жаль, теперішні шовіністи у цих сусідніх країнах, сподіваючись, що Московія розчленує Україну, вже відкрито зазіхають на нашу територію. Причому прикриваються, зокрема, уболіванням, чи то пак захистом, етнічних угорців і румунів, через ухвалення Верховною Радою закону про освіту. Зрештою, вони лише копіюють московських шовіністів, які давно заявили: де наш «язык», там і наша територія. Прикро. Та ми вистіймо. Важливо, щоб влада не ховала голову в пісок, не заплющувала очі на політику сусідів щодо видачі карток поляка, мадяра, румуна – фактично подвійного громадянства, яке заборонене Конституцією. Здійснювала зрозумілу відкриту державну політику щодо цієї проблеми. Бо до чого призвело її ігнорування в Криму ми вже знаємо. А тим, хто заздро позирає на сусідній город і не бачить колоду в своєму оці, варто замислитись: хто кому винен і як християни, звертаючись до Всевишнього, не забувати слова: «Прости нам провини наші, яко і ми прощаєм винуватцям нашим...» Зрештою, вони і передані у вже згаданому визначенні, прийнятому на рівні керівників України і Польщі. «Пробачаємо і просимо пробачення...» Аби мовилося воно тільки щиро.

Богдан ВІВЧАР

ІНТЕРВ'Ю З ПРИВОДУ

СТЕПАН ВОЛКОВЕЦЬКИЙ: ВІДСТОЮВАТИ УКРАЇНСЬКИЙ ІНТЕРЕС

18 листопада у Києві відбудеться Х з'їзд ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка. У ньому візьмуть участь і делегати від прикарпатських просвітян. З чим вони йдуть на Всеукраїнський форум – в інтерв'ю голови обласного об'єднання Степана Волковецького.

С. Б.: Степане Васильовичу, поділіться, будь ласка, думками про роль «Просвіти» в становленні української нації та Української Держави.

С. В.: Гадаю, що тема актуальна, враховуючи те, що наступного року будемо відзначати 150-річчя заснування «Просвіти». Переконали, що роль «Просвіти» в становленні української нації та Української Держави є особливою. Варто пам'ятати про час, коли заснована «Просвіта». Це були роки, сотні років бездержавності, коли українські землі входили до складу інших держав (Російської імперії, Польщі, Австро-Угорщини), коли українська ідея була в глухому куті. Передова частина української інтелігенції разом із Церквою заснувала «Просвіту» і це був ніби прообраз Української держави в сенсі духовному, ідейному, зрештою економічному. Саме вона відіграла ключову роль у становленні нашої державності. Це був найкращий спосіб захистити свою українську ідентичність і вважаю, що цей проєкт є найбільш успішний в історії України. Хочу на-

гадати, що на той час – в умовах панування чужих імперій – «Просвіта» займалася широким спектром питань: освіта (хатичитальні), культура (Народні доми), культурологічні структури (театри, гуртки), економічна діяльність (кредитові спілки), страхівотвариства, підприємства і т. ін. Найголовніше завдання – це виховання українців, людей, які ідентифікували себе з українською нацією. І в цьому, вочевидь, історична роль «Просвіти».

С. Б.: Окресліть діяльність «Просвіти» на Прикарпатті.

С. В.: Візьмімо тільки період новітньої історії. Відновлена у 1989 році «Просвіта» як Товариство української мови імені Тараса Шевченка дала надзвичайно багато. В її лавах згуртувалися люди, для яких українська національна ідея була на першому місці. Хоч відновлене товариство було задеклароване як культурологічне, це була політична альтернатива тодішній комуністичній владі. Якраз на виборах 4 березня 1990 року Товариство української мови (ТУМ ім. Т. Шевченка) мало можливість

і сповна її використало для того, щоб змінити комуністичну владу в області й не тільки в нашому краї. Якщо ж говорити про Прикарпаття, то ми тоді висунули представників від ТУМу в ради всіх рівнів, починаючи від Верховної Ради і закінчуючи сільськими. Чесно кажучи, ми й самі не очікували таких результатів. Таким чином абсолютно легітимним методом була заміненна чужа влада на українську. Хочу сказати, що із 12 представників області у Верховній Раді 11 були висунуті чи підтримані Товариством української мови. Це також стосується нашої обласної ради і рад нижчого рівня. Саме тоді комуністичний режим у нас на Прикарпатті, на Львівщині й Тернопільщині зазнав цілковитої поразки. Тому оця форма «Просвіти» у вигляді ТУМ зіграла надзвичайну роль – ми змогли створити у Верховній Раді активну опозицію національно-демократичних сил у формі Народної ради, а в обласній раді й радах нижчого рівня демократичні сили здобули переконливу перемогу.

(Чит. 2 стор.)

ПАМ'ЯТЬ

НЕЗГАСИМА ВАТРА

8 листопада 2017 р. у Меморіальному комплексі «Дем'янів Лаз» активісти Національного корпусу провели «Ватру пам'яті» на честь 28-ї річниці перепоховання жертв комуністичних репресій.

«Метою акції було вшанування пам'яті українських героїв різних поколінь: українських січових стрільців, членів ОУН, представників української інтелігенції, діячів науково-освітніх товариств «Просвіта», «Пласт», «Січ», «Сокіл», учасників національно-визвольних змагань 20-их рр. XX ст., які були по-звірячому закатовані більшовицькими карально-репресивними органами. А також воїнів АТО, які загинули в боротьбі проти московських окупантів

на сході України», – прокоментував голова Національного корпусу Сергій Сивачук.

Захід проходив у художньо-публіцистичному стилі, виклад історичного матеріалу з елементами театралізації в поєднанні з живою ватрою, яка виступала основним засобом художньої виразності й водночас символізувала самопожертву і пам'ять про українських героїв. Її запалив боець полку «Азов» НГУ Назарій Мельникович.

Учасниками заходу були школярі Угринівської ЗОШ та студенти Коледжу електронних приладів ІФНТУНГ, університету права імені Короля Данила та Прикарпатського національ-

ного університету імені Василя Стефаника. Молоді мала змогу прослухати лекцію про історію створення Меморіального комплексу від його завідувача Михайла Фрейка.

«Ватру пам'яті» проводили учасники народного аматорського драматичного колективу «Думка» Міського народного дому, які в образах січового стрільця та воїна АТО розповідали присутнім про національно-визвольні змагання українського народу у XX та XXI століттях. Також закликали не бути байдужими до долі всіх військових, що повернулися з війни. На завершення присутні прочитали Молитву українського націоналіста.

ОСВІТА Й «ПРОСВІТА»

У час розбою і розвою,
У час негоди і руїн
Ви – наш всесильний віщий дзвін,
Що заклика на проу з ордою.

Від печеніга до монгола –
Стинався наш державний храм,
Але на тлін руйнівникам
Не згасьбилясь вкраїнська школа.

Нас вішали, четвертували
Варшава, Відень і Москва,
Аби святі убиць слова,
Аби вкраїни ми не мали.

Але на зло страшній загрозі
Наш вишкіл знав найдальший світ,
До знань гостинець щедро квіт
У Львівським братстві чи Острозі.

Й героями, а не як бранці,
У щедрій вірі на лиці
Ішли з гімназій в бій стрільці,
Ішли у Чорний ліс повстанці.

Нетлінні наші «аз» і «буки»,
Просвітництва святе зерно,
Шевченко віщий і Франко
Нас кличуть й нині до науки.

Аби зітліло все вороже,
Щоб нас не нищив зайда-тять,
Цвіли закон і благодать,
Щоб всіх єднало слово Боже.

Тож в дні вже вільної Держави
Творім, щоб щезла каламуть,
Бо то «Просвіти» – вища суть,
Бо то освіти – віщі справи.

Мирослав ПОПАДЮК,
голова Снятинського РМО
ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка

З РОСИ І ВОДИ!..

ВІТАННЯ!

Віншуємо з 90-річчям вояка ОУН–УПА, голову просвітянського осередку «Загір'я» в Калуші

Василя НАКОНЕЧНОГО.

Бажаємо здорового патріотичного просвітянського довголіття, всіляких благ Вам і Вашій родині, многая і блага літ.

Нехай летять собі літа,
Нам зупинити їх не вдасться.
Хай буде істина проста:
Чим більше літ, тим більше щастя.

Людської шани зичимо й тепла,
Достатку, злагоди в родині;
Журба щоб в безвість відійшла,
А радість жила в кожній днині!

Керівництво «Просвіти» Калущини

Івано-Франківські обласне та міське об'єднання ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка запрошують на МИХАЙЛІВСЬКІ ВЕЧОРНИЦІ

Вас, дівчата й молодіці, запрошуєм на вечорниці!

В українському народному вбранні, з українськими народними піснями, веселими сценками, сміховинками, з варениками в макітрі, запашними пампушками та іншими смаколикками, з добрим гумором, із запальними танцями.

Чекаємо вас у нас!

Ваша присутність – наша радість!

21 листопада о 18.00
НД «Просвіта»

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ «ГАЛИЦЬКУ ПРОСВІТУ»!
Передплатний індекс – 91083

ІНТЕРВ'Ю З ПРИВОДУ

СТЕПАН ВОЛКОВЕЦЬКИЙ:
ВІДСТОЮВАТИ УКРАЇНСЬКИЙ ІНТЕРЕС

(Поч. на 1 стор.)

Пригадую велику просвітницьку роботу ТУМ, яке тоді швидко розрослося. Ми мали більше 20 тисяч членів, осередки в кожному містечку, кожному селі. Якраз із Товариства української мови вилонилася більшість політичних партій – Рух, Республіканська партія, Демократична партія (ДемПУ), УХДП та інші новітні структури.

Гадаю, що важко переоцінити роль, яку відіграла «Просвіта» для пробудження національного духу та формування української державності. Тепер багато говорять про українську національну ідею. Начебто, її потрібно створити, мовляв, не дуже зрозуміло, що це таке. Особисто для мене цілком зрозуміло, що українська національна ідея – це, з одного боку, – світогляд, з іншого боку, – практика, коли на чільне місце ставляться українські національні пріоритети, національні цінності. І до них б я відніс українську мову, культуру, історію (справжню, не спотворену), українські духовні цінності – Церкву, українські традиції загалом. Влада мала б реалізувати національну ідею повною мірою і тоді, я переконаний, Україна зможе розраховувати на успіх і процвітання. Чому інші народи не дискутують стосовно власних національних ідей (наприклад, поляки, німці, японці, які побудували успішні національні держави), а українське суспільство і далі перебуває в дискусії?! На жаль, сказати сьогодні, що наша держава займається реалізацією національної ідеї ми не можемо. Тому перед «Просвітою» стоять завдання найперше щодо ідеології, щодо духовності а, відтак, в організаційному сенсі. Гадаю, що центральна влада багато що з цього упустила за весь час Незалежності України. Особисто я свою роботу розумію як продовження державної роботи, якій віддав більшість свого життя, будучи депутатом Верховної Ради перших двох скликань, головою облради та держадміністрації, послом України в Грузії, пізніше – в Азербайджані. Переконаний, що ці питання є питаннями держави і вважаю, що держава в особі її вищого керівництва ігнорує необхідність державної ідеології, а, відтак, діяльність і можливість «Просвіти».

С. Б.: Не сподіваючись на державу Ви розробили свою концепцію відродження «Просвіти».

С. В.: Так, вона була розроблена ще у 2003–2004 роках. Обмірковуючи роль «Просвіти», дійшов до висновку, що нашому суспільству якраз бракує національної ідеології і ця роль успішно могла б виконувати «Просвіта». Тому я запропонував концепцію відродження «Просвіти» в кожному населеному пункті, навчальних закладах області, колективах освіти, закладах охорони здоров'я, культури, трудових колективах. Це досить амбітна мета. Як першочергове завдання ми визначили організацію просвітнянських осередків, чим займаємося постійно. Не можу стверджувати, що вона досягнута, хоч маємо вагомі результати. До речі, протягом останнього місяця був організований осередок «Просвіти» на історичному факультеті Прикарпатського університету, який активно працює. Що мали б робити просвітнянські активісти? Найперше – впроваджувати нашу українську ідеологію, доносити правдиву інформацію про нашу історію, популяризувати культуру, українські тра-

диції. Іншими словами – виконувати виховну, просвітницьку та організаційну ролі. Так, і організаційну роль – ми ж будемо громадянське суспільство. Його основа – громади, громадські організації та активісти. Враховуючи історичну традицію «Просвіти», особливо в нашому регіоні, й процеси децентралізації тут могла б знайти своє місце «Просвіта» як формотворчий елемент громади, її основа.

С. Б.: Чи вдалося реалізувати розроблену Вами регіональну цільову програму «Просвіта: XXI століття» на 2002–2016 рр.?

С. В.: Програма – це цілий комплекс заходів, справ, кроків, дій. Я ж торкнувся матеріального, фінансового забезпечення. На рівні обласного бюджету вона реалізована майже на 90 відсотків. Зате фінансування з районних та міських (за винятком Івано-Франківська) бюджетів майже не було. Програма вже вдруге затверджена на сесії обласної ради (на 2017–2021 роки) і обласна рада рекомендувала районним радам розробити свої програми фінансування на рівні районів і міст. Я радий, що обласна рада й облдержадміністрація підтримують діяльність «Просвіти», виділяючи майже мільйон гривень. Основна частина коштів витрачається на утримання Народного дому «Просвіта». Це дає нам можливість проводити різноманітні заходи патріотичного, культурологічного змісту, випускати обласну газету «Галицька Просвіта», організовувати виїзди в райони з просвітнянськими і концертними програмами, забезпечувати регулярні радіо- й телепередачі та багато іншого.

С. Б.: Поділіться, будь ласка, з читачами, які заходи передбачені цільовою програмою на 2017–2021 рр.

С. В.: Це забезпечення діяльності Народного дому «Просвіта», до якої входить проведення різноманітних заходів, концертних програм, відзначення пам'ятних дат, випуск газети, регулярне проведення теле- та радіопередач, діяльність Клубу обдарованих дітей, реалізація молодіжних ініціатив, проведення творчих мистецьких вечорів, спортивних заходів, видавничої діяльності, проведення просвітнянського лекторію, організація осередків «Просвіти»... До речі, програмою передбачено сприяння місцевих органів влади та адміністрацій, закладів освіти, культури, охорони здоров'я у створенні та діяльності просвітнянських осередків.

Програма також передбачає діяльність унікального Музею народної шани Тараса Шевченка, який ми організували до його 200-річного ювілею. Якщо знаєте, на Прикарпатті є найбільше з усіх областей пам'ятників нашому Кобзареві. Відкриття кожного

пам'ятника, починаючи з часів Австро-Угорщини, було подією. І загалом формування національної свідомості на Прикарпатті тісно пов'язане з іменем Тараса Шевченка. Тому наш музей гармонійно вписується в історію краю.

С. Б.: Як Ви ставитесь до ідеї видання історії «Просвіти» різних районів області?

С. В.: Ми запланували на наступний рік видання «Історії «Просвіти» Івано-Франківщини», де буде зібрана історія загалом і окремо будуть представлені різні райони. Вже видані нариси історії «Просвіти» Долинищини, по Коломийщині є серйозні видання за редакцією голови «Просвіти» Василя Глаголюка. Взагалі я радий, що в лавах «Просвіти» збереглися люди, які були від початку національного відродження, як уже згадуваний Василь Глаголюк, Галина Дзьоба – голова Тлумацького райоб'єднання. Активно працює «Просвіта» у Верховині (голова – Василь Нагірняк), в Долині (голова – Катерина Тусик), у Галицькому (голова – Віталій Грицюк) та Надвірнянському (голова – Богдан Березицький) районах, на Снятинщині (голова – Мирослав Попадюк), на Косівщині (голова – Богдан Глібчук). Практично по всій області маємо активістів, які попри все працюють, як і я, безоплатно, є ентузіастами просвітнянської ідеї, вважаючи свою діяльність самовідданим служінням українському народу.

С. Б.: Наступного року буде святкувати 150-річчя Всеукраїнського товариства «Просвіта» імені Тараса Шевченка. Яким бачите цей ювілей?

С. В.: Я вже згадував заплановане видання з історії «Просвіти» краю, на яке, звісно, потрібні ресурси. За сприяння влади плануємо утворити оргкомітет з відзначення, розробити відповідний план заходів. Найперше такі акції мали б бути проведені в усіх закладах освіти і культури. А взагалі 150-річчя «Просвіти» – дата історична і вона має стати серйозною подією в культурному та громадському житті України. Звісно, будуть запропоновані заходи на Всеукраїнському рівні. Вважаю, що 2018 рік має бути проголошений роком «Просвіти».

С. Б.: Ідучи на з'їзд «Просвіти», які питання пропонуєте обговорити?

С. В.: В мене буде можливість виступити і думаю висунути й обговорити концепцію модернізації «Просвіти», адже така структура життєво необхідна суспільству. Раніше я виступив із такою ідеєю на сторінках «Слова Просвіти».

Багато людей сприймають наше громадське об'єднання як щось архаїчне, з минулого, чи позаминулого сторіччя. Така думка є хибною. Тому виступаю за модернізацію «Просвіти». В чому вона полягає? Нам потрібно звузити напрями діяльності, підсиливши ті, які сьогодні є ключовими – напрями духовності, захисту української мови, культури, історії, Церкви, робота щодо української державної ідеології.

Саме про українську державну ідеологію досі не говорилися, бо вважалося, що це пережиток тоталітарного минулого. Ідеологією в комуністичні часи займалася партія, з відповідними посадами других секретарів-ідеологів. Відкинули комуністичні постулати і на тому місці утворилася пуста. В політиці, як і в житті, не було пустоки, тому вона заповнилася іншими ідеями,

найперше, споживацькими. І що гірше – антиукраїнського характеру. В багатьох регіонах активно впроваджувався так званий «руський мір» – зараз ми бачимо його результати у вигляді анексії Криму та війни на Донбасі. Якщо нема українського світу, то з'являється інший світ у широкому розумінні цього слова, з'являються ідеології інших держав. Вважаю, що «Просвіта» має виконувати роль провідника української державної ідеології. До речі, цю роль «Просвіта» зараз і виконує на громадських засадах, майже без підтримки держави.

С. Б.: Чи не назрів час її модернізації?

С. В.: В моєму розумінні модернізація «Просвіти» є справді необхідною і вона означає спрямування діяльності на майбутнє, бути зорієнтованою на молоде покоління. А для того потрібно зробити так, щоб просвітнянська діяльність була цікавою і привабливою для молоді в сенсі можливості їхньої самореалізації. Як одне з основних наших завдань ми визначили передачу просвітнянської традиції молодому поколінню. «Просвіта» має бути платформою для реалізації молодіжних ініціатив, сприятливим середовищем для проведення різноманітних заходів молоді й реалізації її енергії в позитивному руслі. Підтвердження цього, скажімо, організація Галицьким РМО щорічних літніх відпочинкових таборів для юних просвітнян і їхніх друзів. У них настільки цікаво, що потрапити у такий табір вже прагнуть діти з сусідніх районів. Тут доречним буде і використання новітніх засобів комунікації та сучасних способів самоорганізації. Особливу роль «Просвіта» могла б відігравати в процесі децентралізації влади як формотворчий елемент організації громади, про що я говорив вище.

Свого часу я висував ідею про необхідність розробки й затвердження загальнонаціональної програми зближення регіонів України. Було відповідне звернення до Президента України, яке підтримала Івано-Франківська обласна рада (1997). Це мала б бути програма співпраці між регіонами на всіх рівнях – областей, районів, міст, навчальних закладів. Програма мала б пронизувати всі сфери суспільного розвитку. Якби щось схоже було реалізоване ще в часи Кучми, то ми зараз не мали би проблем на Донбасі і в Криму. Але така програма актуальна і сьогодні, її варто затвердити на загальнонаціональному рівні, задля сприяння консолідації регіонів. З такою пропозицією могла б вийти «Просвіта», розглядаючи це як один із напрямів своєї діяльності.

С. Б.: Але на все потрібний ресурс... Часто «Просвіта» погано фінансується чи переважно зовсім не фінансується.

С. В.: Це справді так. Але з іншого боку, «Просвіті» на місцях потрібно показати результат своєї діяльності. Влада має розуміти те, що для будівництва держави, проведення реформ потрібна фінансова підтримка просвітницької діяльності. Як масова розгалужена структура «Просвіта» могла б запропонувати свої напрацювання, і діяльність організації наповнилася би державницьким змістом.

Якби вдалось в усій Україні реалізувати нашу концепцію запровадження в навчальних закладах осередків «Просвіти», молоде покоління виховува-

лося б національно свідомим, а суспільство ставало б консолідоване українськими національними цінностями. Не буде перебільшенням моє переконання, що ми, просвітняни, робимо загальнонаціональну справу.

Ще одним напрямом діяльності «Просвіти» мало б бути ініціювання нових, значимих для майбутнього проектів та пропозицій. Наведу приклад. Недавно в нашому просвітнянському середовищі виникла ідея вшанування пам'яті отих сотень тисяч земляків, депортованих із території області. Такий пересильний пункт був організований комуністичним режимом у селищі Брошнів. Ми вийшли з пропозицією, щоб там був зведений меморіальний комплекс пам'яті жертв депортації. Проект передбачає відтворення об'єктів, які існували в ті жалюгідні часи (з колючим дротом, собаками, вишками...), щоб було згадано про прикарпатців, відправлених етапом до Сибіру, Казахстану, на Колиму... Чому ми порушуємо це питання? Така жальва національна трагедія і... майже немає згадки про неї. А «Просвіта» повинна виступити з подібними ініціативами, з апелюванням до влади. Ми цю роботу розпочали.

Друга наша пропозиція також стосується нашої історичної спадщини. Бачимо, що влада часто не зацікавлена в об'єктивному висвітленні навіть новітньої історії. Маю на увазі події, пов'язані з історією відновлення української державності. Наше обласне об'єднання вийшло з пропозицією створити при Івано-Франківському музеї вільнолюбних змагань музей новітньої історії Прикарпаття, де буде відображено внесок наших земляків у процеси відновлення державності України: діяльність Товариства української мови (тепер – «Просвіта»), Руху, Української гельсінкської спілки, згадано про людей, які боролись за відновлення української державності. Минають роки й ми можемо почути думки, що Незалежність нам «впала з неба» як подарунок, що лише зараз платимо за неї кров'ю. Зрозуміло, що умови для відновлення української державності тоді були сприятливими. Але державність ніколи не приходить автоматично, а здобувається у важкій боротьбі. І ту боротьбу тоді вели тисячі активістів, які виступили проти комуністичної системи, що було в багатьох випадках (наприклад, учасі ГКЧП) смертельно небезпечно. Енергія людей акумулювалася в діяльності Народної ради у парламенті, яка була ініціатором проголошення державної Незалежності України. Це ж встановлювали синьо-жовті прапори, агітували за Незалежність, організовували процеси декомунізації, масові поїздки до Києва на підтримку Народної ради і на схід України... І це в умовах жорсткого протистояння з діючою комуністичною владою, яка не мала наміру сходити з політичної арени. А сьогодні може скластися враження, що комуністична номенклатура сама віддала владу. Так не було. Складається інше враження, що теперішня влада не зацікавлена у збереженні пам'яті про ці славні сторінки новітньої історії. Так не може бути, і «Просвіта» має відіграти ключову роль, відстоюючи історичну правду та українські інтереси.

Розмовляла
Світлана БРЕСЛАВСЬКА

АКЦІЇ

ПИСАЛИ ДИКТАНТ І В «ПРОСВІТІ»

Цього року диктант називався «Наші пісні». Як завжди, його текст читав доцент Київського університету імені Бориса Грінченка, теле- і радіоведучий Олександр Авраменко.

Сімнадцятий Всеукраїнський радіодиктант національної єдності 9 листопада, крім України, писали в Латвії, Литві, Португалії, Словаччині, Румунії, Казахстані, Китаї, Аргентині, США та Канаді... Цього року організатори події – Українське радіо – запросили до написання радіодиктанту посольства України за кордоном, іноземні дипломатичні представництва в Україні та міжнародні культурні інституції. Писали його і просвітяни нашого краю, зокрема в обласній «Просвіті». І всім було цікаво, скільки помилок припустилися.

І ось 11 листопада на сторінці Радіодиктанту національної єдності у «Facebook» та на офіційному сайті Українського радіо було оприлюднено текст диктанту. Отож ми звернулися, і таких, хто б не допустив помилок, не виявилось. Звернутися можуть і ті, хто долучився до акції в містах і селах краю. Тому подаємо текст диктанту.

НАШІ ПІСНІ

Ми живемо у світі, де співає безліч ритмів: клепання коси, тупіт копит, і дзюрчання молока у відрі, і хлюпання морських хвиль, і перестук поїзних коліс, і цокання годинника. Обдарований музикальним слухом, наш народ тонко відчуває всі ритми, тому й витворив близько трьохсот тисяч народних пісень, якими зачарує весь світ. Їх у нас сила-силенна на будь-який смак: хлопцям подавай «Ой на горі та й жінці жнуть», а дівчатам – «Цвіте терен».

Американцям і не лише їм важко уявити Різдво без «Колядки дзвонів» – пісні, слова якої покладено на музику славетного українського композитора Миколи Леонтовича. Наш «Щедрик» прикрашає такі всесвітньо відомі фільми: «Гаррі Поттер», «Сам удома», «Загублений у Нью-Йорку».

А чи знаєте ви, що в космосі першою прозвучала українська пісня «Дивлюсь я на небо...»? Понад півстоліття тому її виконав наш земляк – космонавт Павло Попович. Напевно, автор пісні Михайло Петренко й не сподівався, що його творіння звучатиме аж за небом, де навіть сокіл не літає.

Наші пісні з будь-якими мотивами: чи з пристрасними карпатськими ритмами у виконанні Руслана, чи з тривожними кримськотатарськими інтонаціями Джамали – долають усі кордони без віз, бо в них – жива душа народу України.

У НД «ПРОСВІТА»

У ПРОСВІТЯНСЬКУ РОДИНУ

День української писемності та мови – одне з найважливіших свят для просвітян. Встановлене воно було у 1997 році з ініціативи «Просвіти». В Івано-Франківській обласній «Просвіті» вже стало традицією в цей день приймати в «Просвіту» найдостойніших, національно свідомих людей. Цього року ними стали п'ятнадцять студентів історичного факультету Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника. Тож на святі вони урочисто читали клятву просвітянина, цілували просвітянське знамено й отримували посвідчення, яке вручав голова обласної «Просвіти» Степан Волковецький, перед тим звернувшись із привітальним словом. А студенти вже себе активно проявили. До відзначення 75-ої річниці створення УПА організовували тематичний концерт у Меморіальному комплексі «Дем'янів Лаз» та переглядали тематичні фільми.

Святкову доповідь на заході виголосив професор Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника, просвітянин Микола Лесюк.

На святі української писемності та мови відбулось представлення «Медіа-студії» (школи журналістики) «Простір» під егідою ЮНЕСКО, єдиного в Україні проекту. Його вихованці показали, як вміють вдало й красиво висловлювати свою думку, виступати перед аудиторією, поширювати інформацію в усіх можливих формах: газетах, журналах, телебаченні та радіо, Інтернеті і ще багато чого іншого, пов'язаного з нашою мовою.

Леся Кирилович – голова Калуського райміськкоб'єднання «Просвіти», для утвердження української мови веде просвітянські читання на районному телебаченні у телепрограмі «Отчий світлик». Фрагмент із цієї програми було показано на мультимедійному проекторі й сама вона

виступила з читанням уривка з Шевченкового твору.

Серед популяризаторів українського слова виступила випускниця Малої академії наук (секції журналістики) Мар'яна Гнат.

У День української писемності та мови присутніх було ознайомлено з творчістю цьогоорічного лауреата Національної премії імені Олени Теліги, редактором Всеукраїнського дитячого журналу «Дзвіночок» Лесею Пилип'юк. До нагородження її представляли державне дитяче видавництво «Веселка» та Гадяцька райдержадміністрація Полтавської області за редакційно-видавничу діяльність і дитячу книжку «Котик зорі рахував». Журнал «Дзвіночок» за підсумками минулого року став переможцем видань для дітей та юнацтва. Нагороду вручав перший заступник голови Держкомтелерадіо Богдан Червак. Леся Пилип'юк цього року теж отримала медаль «За заслуги перед Прикарпаттям». До Дня української писемності та мови вийшло з друку три томи поезій лікаря-невропатолога Світлани Величко. Кілька з них, присвячених мові, вона прочитала присутнім.

А ще до свята приєдналися з художніми номерами студенти і викладачі музичного училища ім. Д. Січинського, учні музичних шкіл № 1 та № 2, хор хлопчиків і юнаків «Вівчарик», які захоплююче виконували українські твори «Стою я в лісі самотою», «Ой на горі на Маківці», «Запливай же, роженко весела», «Карпати кличуть», «Давно те минуло», «Якби я вміла вишивати», «Глибока криниця», «Два потоки з Чорногори» та інші.

Свято трохи затяглося, бо хотілося всім і говорити, і співати, і звеличувати нашу державну мову, над якою зайди знущалися віки, та й нині виганяють її з рідної хати.

Михайлина БОДНАР,

завідувачка культурно-масової роботи обласної «Просвіти»

ЖИТТЯ ОСЕРЕДКІВ

УСЕ, ЩО ДУМКА СОТВОРИЛА

У Будинку Надвірнянської «Просвіти» розгорнена унікальна книго-виставка. Нею намагаюся привернути увагу громадськості до важливої дати.

Цьогоріч 980 років тому (1037) Ярослав Мудрий при Софії Київській заснував першу бібліотеку на Київській Русі. Про цю книгозбірню, яка стала духовним джерелом і наснагою тим, хто прагнув знань, згадується у найдавнішій пам'ятці української літератури «Повісті временних літ». Великий князь Київський Ярослав Мудрий відгукується про книжки: «Книжки – це ріки, що напоюють моря», «Суть ріки, що поїть Всесвіт».

Бібліотека більшою мірою склалася з книжок церковного спря-

мування. Це стало основою і джерелом поширення на Русі християнства. Окрім релігійної, були книжки з історії, географії, філософії та юридичні трактати, публіцистичні твори.

Книгозбірня мала вагомий вплив на духовний розвиток Софії Київської, перетворюючи її в центр літописання і передової думки.

Потім бібліотеки на Русі організовували при монастирях.

З нагоди цього ювілею в Будинку Надвірнянської «Просвіти» розгорнута виставка українських друкованих видань. Колекція складається з низки цінних видань, яких не так багато в Україні.

(Закінчення на 4 стор.)

МИ – УКРАЇНЦІ

БОНАРІВСЬКИЙ КЕРМАШ НА ПОКУТТІ

(Закінчення. Поч. в № 45)

А донька пана Олексія Галина Ткачук краляла серце присутніх без слів – голосом скрипки. Неперевершена «Мелодія» Мирослава Скорика у її виконанні заворожила переповнену залу. Настрою додала колишня вчителька Горішньозалучанської школи Ольга Станчак, яка на лемківському діалекті розповідала дотепні бувальщини й виконувала пісні разом із донькою Оксаною та Миколою Гояном (обоє є нинішніми учителями).

Спогадами про нелегкі дитячі повоенні роки першого покоління бонарів'ян, народжених в Україні, поділилася Микола Солтис. Прикрасила кермаш (храмове свято) чарівним багатоголоссям знаменита родина Пашковських – покутських соловейків із Орельця. Корені голови родини пана Володимира теж тягнуться до Бонарівки. Юні аматори місцевої школи Каріна Верстюк (бонарів'янка у третьому поколінні),

Аліна Нагорняк та Віталій Мойсик вдало інсценізували пісню «Ішло дівча лучками». До речі, всі вони є членами «Молодої Просвіти», які одна з ведучих дійства Ірина Кузенко – голова шкільного осередку товариства, іоне залучанське обдарування. Бо Іринка – відмінниця навчання, заступник голови районного учнівського самоврядування, переможець Всеукраїнського турніру юних філософів і релігійствців, призер обласного турніру юних економістів. А ще в ролі ведучої, як завжди, переконливо і вміло виступила працівниця районної бібліотеки Олена Хом'як. У тому, що бонарівський кермаш у Залуччї пройшов на високому рівні, її особлива заслуга. З підсумковим аналізом свята, вражений побаченням і почутим, виступив автор цих рядків. Всі учасники дійства з глибоким зацікавленням оглянули виставки художніх робіт Миколи Солтиса «Покутські квіти», а також речей та одягу

з Бонарівки, літератури бонарівських авторів.

Гостювали й активно спілкувалися на кермаші чимало відомих і поважних на Покутті людей. Серед них – заслужений художник України Ярослав Заяць, заслужений працівник культури Іван Мисюк, відомий юрист із Коломиї Ігор Солтис. А якщо храмове свято – то не обійтися без частвування. І до його приготування доклала свої золоті руки Любов Беднарчик (теж із бонарів'ян).

Короткий осінній день уже переходив у вечір, коли задоволені гості покидали Залуччя. Вони відчували себе однією великою родиною – духовно багатою, життєво мудрою, по-особливому шляхетною і незнищеною навіть могутнім часом. Бо всі вони родом із Бонарівки, бо вони – українці!

Володимир КАРИЙ,

заступник голови Снятинського районного товариства «Просвіта», директор музею культури і книги Покуття

ПОСТАТІ

ЙОГО СЛУЖІННЯ – НАМ ЯК ПРИКЛАД

Минає 160 років від народження майже забутого визначного галицького громадського діяча, міністра комунікацій ЗУНР Івана МIRONA.

Іван МIRON народився 21 листопада 1857 р. в селі Залучка коло Галича у дяківській родині. Закінчивши Станиславську гімназію, здобув у Віденському університеті фах інженера залізничного транспорту. Свій трудовий шлях розпочав в управлінні залізниць у Станиславові, згодом його перевели до Львова. Він керував будівництвом тунелів та віадуків-переходів у Карпатах. Працюючи в Станиславові, брав активну участь в українських товариствах «Сокіл», «Бесіда» і «Просвіта». Саме завдяки «Просвіті» й «Соколу» в місті було зведено Народний дім, для збору коштів на який було засновано Кредитове товариство «Народний дім», котре спільно з «Соколом» купило площу, де звели будинок «Сокола», поряд – «Рідну школу». Саме Іван МIRON був ініціатором спорудження «Рідної школи», яка отримала ім'я Маркіяна Шашкевича.

1 листопада 1918 р. він разом з лікарем В. Яновичем та іншими забезпечили перебрання влади в Станиславові, а 9 листопада 1918 р. І. МIRON увійшов до складу Тимчасового уряду як державний секретар шляхів. З початком 1919 р. Іван МIRON став державним секретарем шляхів, пошти і телеграфу (комунікацій) уряду ЗУНР на чолі з С. Голубовичем, якому підпорядковувалася Дирекція залізниць у Станиславові, а відповідно й повітові уряди залізничних шляхів. Іван МIRON організовував і керував роботою Дирекції пошти і телеграфу. Секретаріат видавав свій друкований орган – «Вістник Державного секретаріату шляхів», де повідомлялося про кадрові призначення службовців, публікувалися накази та службові інструкції.

Завдяки своїй енергії та організаторським здібностям, І. МIRON зумів у тодішній складній ситуації забезпечити функціонування залізниці. В той час на залізницях, пошти й телеграфі працювали переважно поляки (українців на такі посади майже не брали!), які часто саботували розпорядження української влади. Тому в грудні 1918 р. Секретаріатом пошти і телеграфу було видано розпорядження про складання всіма службовцями присяги на вірність ЗУНР, а всіх, хто не склав присяги, було звільнено. Тоді ж колишні австрійські емблеми, написи на установах, їхні печатки тощо були замінені українськими, а на телеграфі ввели українську мову. Для підтримки належного зв'язку необхідно було відновити 2000 телеграфних стовпів. У той час надійно запрацювала і пошта. Як висловився державний секретар, «уже можна буде посилати поштою пакунки». На початку 1919 р. І. МIRON зайнявся питанням якнайскорішого відновлення 30 відсотків залізниці, в тому числі рухомого складу, полотна, будівель, для чого необхідно було майже 100 млн. корон. Через нестачу машиністів, західноукраїнський уряд звернувся за допомогою до уряду Директорії УНР. Міністерство шляхів УНР скерувало чимало різних фахівців, у тому числі машиністів, а також виділило значні кошти: 16 січня – 5 млн. гривень на ремонт вузькоколієвок, 28 лютого – 17 млн. гривень для експлуатації залізниць, заготівлю палива, металу. Тоді ж у Станиславові для бодай часткового вирішення кадрової проблеми на залізничному транспорті було започатковано тримісячні залізнично-технічні курси.

Секретаріат, очолюваний МIRONом, безпосередньо відповідав за організацію кур'єрського зв'язку, який охоплював усі повіти ЗУНР з головними станціями у Красному, Тернополі, Станиславові, Стрию і Самборі. Він неодноразово піднімав питання про відбудову залізничного господарства та соціального захист залізничників. Бракувало вугілля, бо австрійці, відчуваючи кінець свого урядування, не забезпечили належної кількості палива навіть вузловим станціям, не кажучи вже про другорядні. Тому паровози часто опалювалися дровами, хоча й з ними було суцужно. Однак завдяки енергійним зусиллям І. МIRONA налагодився залізничний рух на території краю і було відбудовано та відремонтано мости й переїзди, станції, рухомий склад. Виступаючи на засіданні УНРади 7 лютого 1919 року, він наголошував: «Залізничники серед найтяжчих умов сповнили великий подвиг і важкий обов'язок». Іван МIRON домігся суттєвого збільшення платні залізничникам, підвищення пенсії пенсіонерам, вдовам і сиротам залізничників.

Після зайняття Східної Галичини поляками Іван МIRON оселився в селі Дора, недалеко від якого в Яремчі в 1894–1896 рр. він брав участь у зведенні найбільшого на той час в Європі кам'яного моста, ширина головної арки якого сягала 65 метрів. В Дорі Іван МIRON був активним діячем у місцевій «Просвіті», а також в осередку Українського національно-демократичного об'єднання (УНДО). Оцінюючи його діяльність, «Станиславівський вісник» в 1930-их рр. писав, що Іван. МIRON «людина чистого, як скло, характеру, весь свій труд, знання і маєток віддав на услуги улюбленому селу». Помер І. МIRON 1940 р. у Дорі, де й похований. мешканцям цього славного колись гучульського села, яке приєднали до курортного Яремча, належить відшукати його могилу на старому місцевому цвинтарі й увіковічнити місце його поховання належним пам'ятником.

Олександр ЖАРІВСЬКИЙ

P. S. 21 листопада на Івано-Франківському поштамті буде проводитися спеціальне погашення пам'ятного конверта, присвяченого славному земляку.

ДУШЕВНА РОЗМОВА

ЧУЄШ, БРАТЕ МІЙ...

Обласний Клуб української інтелігенції ім. Б. Лепкого спільно з ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка з нагоди 145-річчя великого українського письменника Богдана Лепкого запросили містян у Народний дім на святочну академію «Єднаймося в любові до рідної мови і культури». Духовне дійство проходило за участю духовенства, студентської та учнівської молоді, творчої інтелігенції та відомих виконавців нашого краю.

Після молитви і натхненного співу всією численною публікою «Чуєш, брате мій...» ведуча Марія Солодчук разом із виконавцями

повела всіх присутніх сторінками життя, світом поетичної і прозової творчості великого майстра слова. Разом із виконавцями глядачі співпереживали, сумували й раділи серцем і душею, всотуючи думки поета, його духовність, патріотизм, відданість Україні...

Святочні заходи відбулися в багатьох містах і селах краю, зокрема у літературній віталні «Джерельце» Коломийської міської бібліотеки № 3 для дітей.

Бібліотекар Тетяна Власій розповіла про Богдана Лепкого, який народився 1872 року в селі Крегулець на Тернопільщині, навчався в

На сцені НД «Просвіта» – хор духовної семінарії

Бережанській гімназії, Львівському університеті, працював у Ягеллонському університеті в Кракові. Він – поет, прозаїк, перекладач, драматург, автор творів для дітей, пісень, видавець, громадсько-культурний діяч.

Осмислювати творчу особистість прийшли в бібліотеку учні міської школи № 3

з вчителькою Наталією Гордчук. Було проведено бліц-турнір. Поділилися думками про Богдана Лепкого відомий поет Василь Рябий.

Це був незабутній урок пізнання красного слова, історії українського духу, чому сприяли пісні автора, виставка творів письменника.

Наш кор.

НОВІ ВИДАННЯ

ЗОРЯ ПОЕЗІЇ

У книжковому видавництві «Коло» (Дрогобич) у межах «Всеукраїнського літературного про-

екту «Письменники рідного краю» вийшла в світ поетична антологія «Поезії засвічена зоря» за загальною редакцією Олеса Дяка. Вона упорядкована за принципом народження або ж тривалого проживання і творчої праці письменників Долинського району, Болехова та околиць.

Книжка поділена на два розділи. До першого – «Шашкевича нащадки і Франка» – увійшло поетичне вибране письменників з когорти НСПУ. А серед них – добірки віршів Надії Дички, Олеса Дяка, Василя Куйбіди, Юлії Курташ-Карп, Любомира Михайліва, Василя Олійника, Тані П'янкової, Ярослава Савчина та Василя Щеглюка. До другого розділу – «Зродились ми під Ясною горою» – вибране решти авторів, що заслуговують не меншої читацької уваги, на яких ще чекає велика література і твори членів Українського національного фронту (УНФ), що гартували свій дух і тіло до боротьби з радянським імперським режимом на Долинщині – Ярослава Лесіва та Зіновія Красівського.

У передньому слові упорядник Олесь Дяк пише: «Висловимо сподівання, що наш поклик дарувати людям Слово, пережите власним серцем, буде почуто і цього разу, бо ж переконані: творчі джерела Долинщини й Болехівщини невичерпні».

А нещодавно в Долинському будинку мистецтв відбулася презентація цього унікального видання, під час якої виступили й прочитали власні поетичні твори Любомир Михайлів, Надія Дичка, Ярослав Савчин, Василь Щеглюк, Галина Максимів, Оксана Сподар, Андрій Ярославич. А модератор цього неповторного заходу Олесь Дяк виконав на гітарі ряд своїх авторських пісень.

З метою широкої пропаганди українського поетичного слова аналогічні заходи намічено провести у Болехові, Вигоді, Івано-Франківську, Стрию та Львові.

Наталія ДАНИЛЮК,
голова осередку «Просвіти»,
Перегінської ЗОШ І–ІІІ ступенів
Рожнятівського району,
член НСПУ

ПРЕЗЕНТАЦІЇ

СЛОВНИК МУЗИЧНИХ ТЕРМІНІВ

У другий день фестивалю-презентації «Сторінками української книги», що пройшов у Івано-Франківську в фортечній галереї «Бастіон», відбулася презентація книжки «Словник музичних термінів».

Долучився до заходу і міністр культури України Євген Нищук, який зазначив, що «Словник музичних термінів» – це не просто призабута історія назв, це продовження самої історії. Впродовж тривалого часу ці

терміни зумисне викорінювали, відповідно вони були в негласній забороні. Він подякував людям, які зуміли зберегти і повернути широкому загалу давні терміни.

Щодо самої книжки, то вона видана у рамках проекту «Український простір» та вже була презентована під час «Книжкового арсеналу» в Києві, інформує пресслужба Івано-Франківської облдержадміністрації.

ВІДКРИТТЯ

Настоянка «Кохання гуцулки» та цілющі трави: у Криворівні відкрився унікальний музей «Дідова аптека». Ним збагатилася відоме гуцульське село на Верховинщині.

ДІДОВА АПТЕКА

Музей має дуже зручне розташування біля центральної дороги на березі річки Чорний Черемош. Поруч – Франкова скеля та франкова криниця, передає «Верховина.Life».

Відвідавши його, гості зможуть побачити багато цілющих трав, плодів, коріння та настоянок, якими діди-прадіди запобігали різним захворюванням і ліку-

валися. Також можна почути історії про приготування лікувальних мазей за народними методами і їхнє застосування.

В одній із кімнат є більш як 20 видів цілющих настоянок із загадовими гуцульськими назвами.

Окрім цього, гості зможуть продегустувати цілющі чаї та настоянки.

Влас. кор.

ДОНОРСТВО

ВИ КОГОСЬ ВРЯТУВАЛИ?

Як ми повідомляли, з 30 жовтня до 5 листопада Всеукраїнська молодіжна організація Фондація регіональних ініціатив (ФРІ) провела акцію «Допомогти може кожен», що закликала людей стати донором крові.

«В наш час особливо гостро постає це питання – нестача крові. Адже скільки аварій, нещасних випадків трапляється щодня, стільки ж людей потребують допомоги. Тому ми вирішили спільними зусиллями організувати таку акцію, яка проходить ще в п'яти містах України», – зазначає організатор Андрій Осташ.

За сприяння народного дому «Просвіта» напередодні відбувся костюмований творчий вечір. Де власне ФРІ

здopoмoгoю пoeзії і мyзикy зaкликaли мoлoдeжy дoлyчитиcя дo блaгoдійнoї cпpaви.

«Ми дуже раді, що до нас звернулися з такою ініціативою і ми її радо підтримали. Адже здати кров може кожен, хто досяг 18 років і має вагу більше 50 кг. Особливо ми наголошували, нашій станції не вистачає IV групи крові,

резус «мінус». Хоч у випадках, коли люди отруювалися грибами і їм було необхідне переливання, то вони потребували II групи резус «плюс», яка є найпоширенішою. Кожна здорова людина може здати 450 мл крові, яка врятує життя трьом людям», – говорить Ірина Федик, заступник керівника станції переливання крові.

Закликають лікарі стати донорами тромбоцитів, яких потребують в онкодиспансах. В такому випадку ними можуть бути переважно чоловіки до 45 років.

Загалом за період акції кров здало понад тридцять донорів. Організатори говорять, що будуть і надалі проводити такі заходи.

Н. К.

АГІЙ!

А БРАТІЯ МОВЧИТЬ...

Не хочеться виглядати ретроградом, але й тупим, байдужим спостерігачем не волю бути.

Спочатку факти. Кінець жовтня. У місті фестивалі фентезійної літератури. Літератури, матеріалом у якій дуже часто виступає нечиста сила, всякі там упіри, відьми тощо.

В кінотеатрах наче навмисно «пішов» фільм «Ми монстри» (до речі, українською буде «потвори»).

Ну і як нам, правовірним християнам, та й оминати відьомське свято Геловін? Це ж «свята» справа для молоді – подурити в костюмах і масках усілякої нечисті. Полякати перехожих, явити свою обмеженість у виборі. Навіщо нам свої тра-

диції, та ж Меланка. Ми просунути, нам подавай чуже таке рідне одуреній душі.

Навіщо нам Листопадовий чин, коли краще чинити неподобство.

Атут ще за компанію і фестиваль фентезі «Брама». Куди ця брама веде, значить організатори. Навряд чи до раю.

Навмисно чи так вийшло, але цей захід у часі зійшовся із Геловіном. Так, видно, щоб концентрація небожественного, нечистого була в одночасі. Всі ці діїства доганяє доповнити вже розрекламований фільм «Маленький вампір». Які ці вампірки гарні та солоденькі, потворенькі й дуренькі. Хай вони домінують. Навіщо невинних янголят, прекрас-

них архангелів, добрих образів святих? Погане завжди більше вабить, аніж прекрасне. Все зле, яке є у нас, легко й довірливо відгукується на пропозиції нечисті. І всім (чи майже всім) це байдуже. Хай діти всотують всяку погань у свою малоспокушену душу. Комусь же треба буде підтримувати чужий українцям шабаш Геловін. А знати історію Листопадового чину не обов'язково. Хіба воно наше? І навіщо воно наше? Хліба і масла від цього не буде.

...Гадаю, час прокидатися всім. Нас більше – тих, хто прийняв Христа і світло, відкидаючи темряву.

Василь БАБІЙ,
просвітянин

ЖИТТЯ ОСЕРЕДКІВ

УСЕ, ЩО ДУМКА СОТВОРИЛА

(Поч. на 3 стор.)

Девізом цієї виставки є Франкові слова:

Книги – морська глибина:
Хто в них пірне аж до дна,
Той, хоч і труду мав досить,
Дивнії перла виносить.

Нам усім варто зрозуміти глибинність і значення бібліотечного розвитку на українських просторах.

Експозиція налічує більше двох тисяч друкованих одиниць – книжки, періодичні видання, самвидави, які з'явилися на переломі епох і були інформаційно-пропагандистським рупором.

Представлені видання кінця XIX – початку ХХІ століть. Література присвячена козацькій добі, національно-визвольному рухові, українським січовим стрільцям, Українській Повстанській Армії. Висвітлена тема української історії, дисидентського руху, боротьби за рідну мову. Книжки мистецького профілю, художні, література за іншою тематикою.

Низка видань присвячена війні в Україні, яку веде і руйнує нашу землю варварська Московія – країна, яка від часу створення живе звірчою жадобою людської крові. Це потворне явище на планеті.

В експозиції представлені книжки, які висвітлюють події двох національних революцій. Серед цього загалу велика колекція видань із книгозбірень української діаспори. Чимала викладка дитячої літератури. Видання «Літопис Червоної Калини», серед яких часописи 1932–1933 років.

Велике розмаїття української преси, журналів.

Коли створювалися бібліотеки на Київській Русі й формувався український етнос, дикий п'яної Росії, тієї кровожерної орди ще не було. Не дарма Іван Франко називав Росію «багно гниле».

Ярослав ЛАЗОРКО,

лауреат премії імені Марійки Підгірянки

ВТРАТИ

Відійшов увічність зв'язковий УПА, просвітянин, учитель, репресований комуністичною владою, автор краєзнавчих видань, який усе життя віддав служінню Україні, **Василь Юркович ГУК**.

Народився 1927 року в с. Церківна Долинського району в релігійній, національно свідомій українській сім'ї. Закінчив Болехівську семирічку (1942). 1944 року почав навчатися у 8 класі, та зі шкільної лави забирають на фронт – за надтаємним наказом Сталіна таких юних гнали на першу лінію фронту під німецькі кулі, щоб не було поповнення в УПА. Та Василь утікає з ешелону і йде у підпілля районного і надрайонного проводу ОУН–УПА. За його завданням вступає до Стрийського педучилища. Описав вчителює у Дрогобицькій області. Закінчив Дрогобицький учительський (1952), а відтак – і педагогічний (1957) інститути. Від 1955 р. він – директор Тисменичанської вечірньої та завуз загальноосвітньої середніх шкіл, директор Іванківської семирічної школи. Втім як нещадного його 1958 року переводять на посаду вчителя.

За звинуваченням у антирадянській пропаганді В. Гука 19 квітня 1973-го заарештували й засудили. Реабілітований 1988 року. А після відбуття покарання працював на Івано-Франківському заводі «Промприлад». З утворенням ТУМ ім. Т. Шевченка 14 березня 1989 р. на обласній конференції товариства його обирають членом Ради, а на наступних двох звітно-виборних конференціях – членом Правління ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка. Водночас – заступник голови обласної управи Всеукраїнського товариства політ'язнів і репресованих, член «Меморіалу» та Братства ОУН–УПА.

Василь Гук був людиною українського духу, автор багатьох статей, зокрема у «Галицькій Просвіті». Написав книжки «Церківна і Станківці», «Святиня крізь століття», «Шлях до волі», «Я все віддав тобі, Україно». Лауреат премії імені Марійки Підгірянки. Нагороджений медаллю «Будівничий України»...

Просвітяни краю щиро співчувають рідним і близьким і разом з ними сумують за доброю людиною, щирим патріотом, колегою і другом. Поховали покійного у Лисці.

Вічна пам'ять, пухом українська земля.

**Від імені Правління і Ради
ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка
голова Степан ВОЛКОВЕЦЬКИЙ**

Колеги, друзі та лісівники Прикарпаття висловлюють глибоке співчуття колишньому генеральному директору «Облагроліс» Ігорю Дмитровичу Крикачу з приводу неоправданої втрати – смерті його **доньки Роксолани**.

Хай наше співчуття полегшить Ваше горе.

Вічна пам'ять і вічного спокою в Божих небесних оселях.